

МАРСу культивували реалістичну манеру зображення, відкидаючи ігрову поетику, орієнтувались не лише на європейські зразки, але й на вітчизняну класику, плекали проблемність та психологізм твору. На жаль, історія (й історія літератури також) не знає умовного способу, але можна лише здогадуватися, яким би був розвиток вітчизняної літератури, якби на нього не впливали позалітературні чинники.

1. Антоненко-Давидович Б. Здалека й зблизька: Літературні силуети й критичні нариси. – К.: Радянський письменник, 1969. – С. 158-174. 2. Бер В. Діячі української культури – жертви більшовицького терору / В.Петров. – К., 1992. – С.45-51. 3.Бойко Л. І не Європа, і не Просвіта / Л.Бойко // 20-і роки: літературні дискусії, полеміки. Літературно-критичні статті. – К.: Дніпро,1991. – С.261-289. 4.Воронцова О. Особливості творчості Марії Галич у контексті літературної організації «Ланка»-МАРС / О.Воронцова. – Автореф. дис... канд.. філол. наук: 10.01.01 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2004. – 18с. 5. Дмитренко В. Літературний дискурс «Ланки»-МАРСу першої третини ХХ століття: монографія / В. Дмитренко. – Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2009. – 280 с. 6.Дубініна В. Проблематика повісті Бориса Тенети «Гармонія і свинушник» / В.Дубініна // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2009.– січень №1 (164). – С. 63-69; Дубініна В. Жанрово-стильова своєрідність новели Б. Тенети „Листи з Криму”/ В.Дубініна // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2009.– липень №14 (177). – С. 59-66. 7. Життя і революція.– 1925. – №1-2. – С.103-104. 8. Життя і революція. –1927. - №1. – С.111. 9. Осьмачка Т. Мої товариші / Т.Осьмачка // Науковий збірник Української Вільної Академії Наук у США. – Нью-Йорк, 1999. - №4. - С.347-389. 10. Підмогильний В. Оповідання. Повість. Романи / В.Підмогильний. – К.: Наукова думка, 1991.– 800с. 11.Смолич Ю. Розповіді про неспокій / Ю.Смолич . Твори у 8-ми томах. – К.: Дніпро, 1986. – Т.7. – С.600-620. 12. Сорока М. Полярність як принцип рівноваги в українській літературі 1920-х рр. (на прикладі творчості М.Хвильового і В.Підмогильного) /М.Сорока // Матеріали IV Міжнародного конгресу українців. Літературознавство. Книга II. – К.: Обереги, 2000, - С. 312-318. 13. Хвильовий М. Новели. Оповідання. / М.Хвильовий. – К.: Наукова думка : 1995. – 814с. 14.Череватенко Л. Все, чим душа боліла / Л.Череватенко // Плужник Є. Поезії / Є. Плужник. – К.: Радянський письменник, 1988. – С. 5-100. 15. Шевельов Ю. Троє прощань і про те, що таке історія літератури / Ю.Шевельов // Слово. Збірник об'єднання українських письменників в екзилі., Нью-Йорк: 1968.- С. 348-356. 16. Шляхи розвитку сучасної літератури. Диспут 24 травня 1925 року. – К., 1925. – 82с.

*Олена Колінько,
к. філол. наук, докторант*

РОЗВИТОК МОДЕРНІСТСЬКИХ ТЕНДЕНЦІЙ ТА СТАНОВЛЕННЯ ЖАНРУ НОВЕЛИ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА РОСІЙСЬКІЙ МАЛІЙ ПРОЗІ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

У статті зроблена спроба теоретично осмислити процес розвитку модерністських тенденцій в українській і російській літературах к. ХІХ – поч. ХХ ст. та становлення жанру новели; з'ясувати близькі або однорідні мистецькі явища, характерні для обох літератур порубіжжя, що дали поштовх до оновлення й функціонування малих жанрів і зумовили першорядне значення на зламі епох новели, позначеної синкретизмом різностильових елементів.

Ключові слова: українська література, російська література, модернізм, реалізм, мала проза, новелістика, новела, неореалізм, імпресіонізм, експресіонізм, символізм

В статті зроблена спроба теоретично осмислити процес розвитку модерністських тенденцій в українській і російській літературах к. XIX – нач. XX вв. і становлення жанра новелли; в'яснити близькі або однородні художественні явлення, характерні для обох літератур порубеж'я, котрі дали толчок к обновленію і функціонуванію малих жанрів і обусловили первоочередное значення на преломленіі епох новелли, обозначенной синкретизмом разностилевых елементов.

Ключевые слова: украинская литература, русская литература, модернизм, реализм, малая проза, новеллистика, новелла, неореализм, импрессионизм, экспрессионизм, символизм

In this article the attempt to understand theoretically the development of modernistic trends in the Ukrainian and Russian literature of the late XIX-th - early XX-th centuries and the establishment of the novel as a genre is done; to find similar or homogeneous artistic phenomena, characterised for both literatures of borderlands, that gave an impetus to the small genres' renewal and their operation and led the paramount importance of a novel at the borderland of epochs, marked with the syncretism of different-style elements.

Key words: the Ukrainian and Russian literatures, modernism, realism, small genres, fiction, short stories, neorealism, impressionism, expressionism, symbolism

Українська література з давніх-давен контактувала зі слов'янськими, західноєвропейськими та іншими світовими літературами. Про ці зв'язки і взаємодії нагромаджено значний фактичний і дослідницький матеріал. М.П. Алексеев слушно спостеріг, що “цілком ізольованих одна від одної літератур не існує. Усі вони взаємно пов'язані або спільністю свого походження, або аналогіями в своїй еволюції, або наявністю існуючих між ними безпосередніх взаємовідносин, або, врешті, двома чи трьома вказаними умовами одночасно в їх різноманітних можливих сполученнях” [21, 7]. Останнє стосується української та російської літератур, які розвивалися перехресними шляхами й перебували у найтісніших контактах. Схожість явищ створює реальні передумови для літературних зв'язків і впливів, які не можна зрозуміти без порівняльного вивчення літератур, що й визначає актуальність даної розвідки.

Г. Грабовичу українсько-літературні взаємини в XIX ст. “бачаться не як “зіткнення”, навіть “історичне зіткнення”, а як щось набагато тісніше і довготриваліше, кажучи мовою советського пафосу, як історичні й нерозривні узи або, як інші це бачили б, – сартрівське “Huis clos” [3, 196]. В неупереджених дослідженнях американського літературознавця йдеться про рівноправне партнерство в розвитку і стосунках української та російської літератур, які в кінці XIX і до початку 30-х рр. XX ст. “стають співмірними величинами” [3, 237]. В. Кречетень, Д. Наливайко об'єднують їх в “культурно-історичну спільність”, в межах якої “розгорталися типологічно близькі або й однорідні літературні процеси, склалися однакові системи жанрів та стилів” [10, 30].

Особливо виразно ці процеси простежувалися в порубіжні періоди, і кінець XIX – початок XX ст. не став винятком. Різкий і напружений темп суспільно-політичного життя, кризові явища в суспільстві та культурі викликали активні пошуки подолання кризи, виходу на нові рубежі мислення, необхідність психологічної переорієнтації людської свідомості, модерністської за суттю.

“Слід зважати, – зазначає М. Наєнко, – що саме ця переорієнтація зумовила з’яву в літературній творчості того часу цілого каскаду нових художніх стилів, а в середовищі письменників спричинила незнані досі перегрупування й рухи” [17, 455]. Тут вже йдеться про вияви нового, модерного погляду на суспільну й літературну ситуацію.

І. Франко, перебуваючи в епіцентрі цих складних і бурхливих змін, писав: “Ніколи досі на ниві нашого слова не було такого оживлення, такої маси конфліктів, суперечливих течій, полеміки різнорідних думок і змагань, тихих, але глибоких переворотів” [11, 1]. У російській критиці початку ХХ ст. знаходимо майже тотожне потрактування тогочасного мистецького стану Д. Мережковським, який російський літературний процес рубежу століть бачив “роздрібненим” і закликав митців шукати зв’язки між собою, літературними епохами, минулим і сучасним, розширювати тематику й проблематику творів, шукати нові засоби виражальності й “самоусвідомлення” [13].

Російський літературний рух означеного періоду тлумачиться вченими “як перехрестя різних полюсів, культур та епох”, як “складна єдність”, “складна цілісність”, однак В. Келдиш застерігає, що його не варто розглядати “в категоріях конфронтації і взаємного відчуження – як стан війни між реалізмом і модернізмом” [8, 47]. Л. Колобаєва також наголошує на тісному взаємозв’язку модернізму і реалізму на помежів’ї століть: “Модернізм у Росії формувався в процесі взаємодії з реалізмом. Взаємодія реалізму (в широкому розумінні, що включає реалістичну літературу не тільки ХХ століття, але й минулого) і модернізму – не тільки боротьба, а й взаємовпливи, відштовхування і притягання, проникнення одне в одного і взаємозбагачення – стає рушійним початком літературного процесу в епоху срібного віку” [9, 5].

Досліджуючи російський літературно-художній процес порубіжжя ХІХ – ХХ ст., В. Сілантьєва назвала його типом художньої культури, який відтворив модель “рухливого” і “нестабільного” часу. Дослідниця дійшла висновку, що “не парадокс, а закономірність існує в тому, що А.П. Чехова й близьких йому художників вважали ”своїми” як реалісти, так і модерністи к. ХІХ – поч. ХХ ст. Нічого дивного немає в тому, що цих великих майстрів звинувачували у “невідповідності” майже до всіх існуючих течій. Вони виявилися між “тими” й “іншими”, саме в цьому вбачалася їх культурно-історична роль. Основними показниками перехідної свідомості є схильність до багаторівневого синтезу. Неоднорідністю, рухливістю таких сполук визначається процес переорієнтації, але існує можливість оформлення й синкретичних художніх форм” [22, 189].

В українській літературі між “тими” й “іншими” в перехідну добу від реалізму до модернізму опинилися як першорядні величини, корифеї – І. Франко, Леся Українка, М. Коцюбинський, В. Стефаник, Б. Грінченко та ін., так і письменники менш талановиті: С. Ковалів, А. Чайковський, Г. Хоткевич, Б. Лепкий, Л. Яновська, Т. Бордуляк, О. Плющ, О. Авдикович та ін. Ця тенденція увиразнена у дослідженнях І. Денисюка, який відзначає, що талановиті письменники не могли “відсахнутись повністю” від реалістичних засад [5, 12].

На цьому наголошує М. Наєнко, досліджуючи прозу української реалістичної епохи Другого відродження: “Всі майбутні модерністи [...]

починатимуть реалістами, навіть з рисами “популістського” народництва, і лише з часом стануть освоювати новий, модерний тип письма: у вигляді неоромантизму, імпресіонізму, символізму та інших “-ізмів” [17, 445]. Наведені думки вчених підтверджують факт творення української модерністичної традиції не лише “штатними” модерністами, а й досить широким колом письменників, у тому числі й “старших”.

Деякі дослідники відзначають, що українські письменники межі ХІХ – ХХ ст. роздвоювалися між реалізмом і модернізмом, зокрема, М. Зубрицька пише: “Суперечність між свідомим прагненням письменника влитися в загальне русло європейської літератури і його підсвідомим бажанням залишитися перш за все громадянином – одна з гальмівних сил модернізації української літератури” [7, 10].

Попри різні погляди на літературний процес рубежу століть, думки вчених сходяться на тому, що це був період не “війни” між двома напрямками – модернізмом і реалізмом, а складної єдності, синтезу різних літературних течій і напрямів, які типологічно й генетично споріднені між собою. Цю думку поділяє М. Ткачук, заявляючи, що “натуралізм, як й імпресіонізм, – це одна із форм реалізму” [23, 10]. Про те, як важко розмежувати елементи різних художніх стилів в образній парадигмі митця, свідчить стаття А. Музички “Натуралістичний імпресіонізм М. Коцюбинського” [16, 78-114].

Реалізм і модернізм не тільки протистояли один одному, а й взаємодіяли, торкаючись глибинних, власне творчих нашарувань – світоглядних і художніх, стимулюючи інтерес обмінювання досвідом. Цим можна пояснити виникнення в російській літературі “проміжних”, “межових” літературних систем в період порубіжжя. Такі зближення були підґрунтям змін як у творчості модерністів, так і в творчості реалістів. Останні ставали або “посткласичними реалістами” [1], “реформованими реалістами” [22] або “неореалістами” [20].

В українській літературі реалізм, визначальний для творчості українських прозаїків вказаного періоду, теж набував якісно нових ознак. На думку В. Панченка, у письменників-реалістів “значно зросла увага до внутрішнього світу людини, збагатився сам психологічний інструментарій, за допомогою якого розкриваються характери героїв” [19, 9]. На підставі вказаних ознак дослідник назвав це явище неореалізмом. Д. Наливайко також констатує симптоматичну поширеність у модернізмі “течій і шкіл з промовистим префіксом *нео*: неоромантизм, неокласицизм, необароко, неоготика тощо” [18, 48].

Отже, в українській та російській літературах кінця ХІХ – початку ХХ ст., попри певні розбіжності, спостерігаються споріднені явища: “розхитування” старих мистецьких форм; пошуки “нової мистецької техніки” (М. Зеров); закладання потужних основ нової художньої свідомості, що засвідчує “неоднозначне входження реалістичної тенденції в багатопарову систему модернізму” [14, 71], який на ранньому етапі розвивався “...значною мірою за рахунок вже існуючих художніх структур...” і “...оформлявся з допомогою елементів різних образних структур – романтизму, натуралізму, імпресіонізму, експресіонізму тощо...” [4, 168].

Художній перелом поєднав письменників різних стильових орієнтацій, незалежно від “-ізмів” та “нео-“. Українські та російські митці рубежу ХІХ – ХХ ст. розширювали проблемно-тематичний діапазон творчості, залучаючи до художньої обсервації нові сфери життя, побуту, людської психіки. Письменники не тільки інтенсивно шукали, а й практично застосовували нові мистецькі форми, виходячи за межі усталених сюжетів і конфліктів, традиційних героїв і образів, віддаючи перевагу малій прозі, яка виявилася особливо функціональною при освоєнні нових шарів життя та внутрішніх процесів, що відбувалися у сферах свідомості та підсвідомості людини. Відтак закономірно на перший план виходить новела, за визначенням І. Франка, як “найбільш універсальний і свобідний рід літератури, найвідповідніший нашому нервовому часові, тому поколінню, що вічно спішиться і не має ані часу, ані спокою душевного, щоб читати многотомові повісті...” [24, 524].

Стислість як одну з важливих жанровизначальних ознак новели визначають сучасні дослідники: “Новела – це подія в її чистій, ніби аж оголеній суті”, вона “...зосереджується на кістяку подій, а тому її описовість завжди стисла, лаконічна, виразна, експресивна. Вона відсікає все зайве (у тому числі і персонажів, які не мають безпосереднього стосунку до події)” [15, 121]. На думку Є.Мелетинського, новела (на відміну від оповідання та повісті) відзначається “високою мірою структурованості”, що дозволяє “на мінімумі площі виразити максимум змісту” [12, 246]. У цьому контексті цікавими є міркування Е. Шубіна про новелістику початку ХХ ст.: “Новелістична форма давала можливість максимально локалізувати ситуацію, часткове піднести до символічного узагальнення, обмежити коло нав’язуваних реальним життям проблем конкретною, логічно виділеною проблемою” [25, 41].

У бурхливий і надзвичайно динамічний час порубіжжя письменники прагнули сказати якомога більше, не обтяжуючи читача розлогими описами і деталями, в тісних рамках твору намагалися сконцентрувати величезний, за значущістю моменту, матеріал, подієвий і чуттєвий, що й зумовило першорядне значення новели на зламі епох.

У російській літературі в цей період розвиваються роман і новела, проте превалює фабульне, новелістичне повістування. О. Дмитрієва однією з основних причин популярності новели називає “тяжіння цього жанру до незвичайного, екстраординарного” [6, 7]. Увага літератури до реального, неприкрашеного життя не слабне, проте існує й інша, протилежна тенденція – це відхід від сірої буденності. “Є одне спільне поривання кудись угору, вдалину, усередину, аби тільки геть від огидної заяложеності сірого животіння”, – писав історик російської літератури й сучасник літературного процесу 1890-1910-х рр. С. Венгеров [2, 18]. Мимоволі згадується заклик М. Вороного до створення таких полотен, де мусило б бути “хоч трошки філософії, де хоч клаптик яснів би того далекого блакитного неба, що від віків манить нас своєю недосяжною красою, своєю незглибною таємничістю” [11, 14]. І в цьому плані новела, в якій за законами жанру вся увага автора повинна бути спрямована на винятковість події – чи то містичного, психологічного або подієвого характеру, – відповідала певним настроям епохи.

Новела в українській і російській літературі набуває надзвичайно широкого тематичного та просторово-часового діапазону – від теперішнього часу з проблемами соціально-побутового характеру, переведеними митцями на психологічний і екзистенційний рівень осмислення (скажімо, “Кленові листки”, “Новина”, “Камінний хрест”, “Катруся” В. Стефаника; “Біля вікна”, “Великий шолом”, “Жили-були”, “Оповідання про сімох повішених” Л. Андрєєва та ін.), до минулих віків і далеких країн, до міфічного часу (“Лісовий диявол”, “Принцеса Зара” М. Гумільова; “Святий Сатир”, “Любов сильніша смерті” Д. Мережковського; “Набіг на Барсуківку” М. Кузьміна тощо).

В обох літературах в єдиному естетичному спрямуванні відбувалися пошуки стильового оформлення новелістичних жанрів. Символістські новели Д. Мережковського, М. Гумільова продемонстрували процес оновлення жанру за рахунок стилізації, інтертексту, міфопоетики, широкого використання образів-символів, що були співмірні з естетикою новел М. Яцківа, О. Плюща, І. Липи. Імпресіоністичні елементи споріднюють новели Б. Зайцева, О. Амфітеатрова, І. Буніна, М. Коцюбинського, М. Хвильового, Г. Косинки в прагненні розкрити внутрішній стан людини, передати змінність її настроїв, почуттів та миттєві відтінки суб’єктивних вражень. Намаганням епатувати читача, розбити усталені канони сприйняття дійсності позначені експресіоністичні новели Л. Андрєєва, А. Платонова, В. Стефаника, Г. Хоткевича. Неоромантизм раннього М. Горького має багато спільних рис з стильовими особливостями новел І. Франка, О. Кобилянської, О. Купріна. Втім, у творчості згаданих і багатьох інших українських і російських митців уживаються і поєднуються художні й смислові ознаки символізму й імпресіонізму, неоромантизму й натуралізму, неореалізму й експресіонізму в різних варіаціях та сполученнях або співіснують кілька шарів з різними визначальними стильовими домінантами.

Одне слово, кінець XIX – початок XX ст. в українській і російській літературах був періодом розвитку модерністських тенденцій, відзначався спорідненістю проблем формування нової мистецької якості літератури під впливом естетичного змагання народницької та модерністської парадигм. В обох літературах відбувалося становлення жанру новели, для якої характерною була певна стильова еклектика, поєднання іманентних рис традиціоналістської та модерністської поетики.

1. Афанасьев Э.С. Постклассический реализм А.П. Чехова (К 100-летию со дня смерти) // Известия РАН. Серия литературы и языка. – 2004. – Т. 63. – № 4. – С. 3–11. 2. Венгеров С. Этапы неоромантического движения // Русская литература XX в. (1890-1910). – Ч. 1. – М., 1914. 3. Грабович Г. До історії української літератури: Дослідження, есе, полеміка. – К.: Основи, 1997. – 604 с. 4. Гундорова Т. Реалізм і неоромантизм в українській літературі початку XX ст. / Т. Гундорова // Проблеми історії та теорії реалізму української літератури XIX – початку XX ст. / [відп. ред. М.Т. Яценко] – К.: Наукова думка, 1991. 5. Денисюк І. Українська новелістика кінця XIX – початку XX ст. // Українська новелістика кінця XIX – початку XX ст.: Оповідання. Новели. Фрагментарні форми (ескізи, етюди, нариси, образки, поезії в прозі). – К., 1989. – С. 5-26. 6. Дмитриева Е. Русская новелла начала XX в. // Русская новелла начала XX в. – М.: Сов. Россия, 1990. – С. 5-14. 7. Зубрицька М. Український модернізм початку XX ст.: дійсність і міф // «Молода Муза» і літературний процес кінця XIX – XX століття в Україні і Європі / Тези доповідей наукової конференції. – Львів, 1992. – С. 10. 8. Келдыш В.А. Русская

література «серебряного века» как сложная целостность // Русская литература рубежа веков (1890-е – начало 1920-х годов): В 2-х кн. – М.: Наследие, 2000. – Кн. 1. – С. 13-59. 9. Колобаева Л.А. Русский символизм. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 2000. – 296 с. 10. Крекотень В., Наливайко Д. Від давнини до середини XVIII ст. // Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті: В 5 т. – К.: Наукова думка, 1987. – Т. 1. – С. 29-80. 11. Літературно-науковий вісник. – 1901. – Т. 15. – С. 1; Кн. 9. – С. 14. 12. Мелетинский Е.М. Историческая поэтика новеллы. – М.: Наука, 1990. – 275 с. 12. Мережковский Д.С. О причинах упадка и новых течениях современной русской литературы // Мережковский Д.С. Эстетика и критика: В 2-х т. – М.: Искусство: Фолио, 1994. – Т. 1. – С. 137-225. 13. Мовчан Р. Український модернізм 1920-х: портрет в історичному інтер'єрі: Монографія. – К.: ВД «Стилос», 2008. – 544 с. 14. Моклиця М. Основи літературознавства: Посібник для студ. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. – 192 с. 15. Музичка А. Натуралістичний імпресіонізм М. Коцюбинського // Коцюбинський: Зб. ст. / За ред. О. Дорошкевича. – Х., К., 1931. – Т. 1. – С. 78-114. 16. Наєнко М.К. Художня література України. Від міфів до модерної реальності / Михайло Кузьмович Наєнко. – К.: Видавничий центр «Просвіта», 2008. – 1064 с. 17. Наливайко Д. Про співвідношення «декадансу», «модернізму», «авангардизму» / Д. Наливайко // Слово і час. – 1997. - № 11-12. – С. 44-48. 18. Панченко В. Творчість Володимира Винниченка 1902-1920 рр. та художні течії початку ХХ ст. // Слово і час. – 2000. – № 7. – С. 9-16. 19. Русская литература рубежа веков (1890-е – начало 1920-х годов): В 2-х кн. – М.: Наследие, 2000. – Кн. 1. – 960 с. 20. Русско-европейские литературные связи. – М., 1966. 21. Силантьева В.И. Художественное мышление переходного времени (литература и живопись): А.П. Чехов, И. Левитан, В. Серов, К. Коровин. – Одесса: Астропринт, 2000. – 352 с. 22. Ткачук М. Концепт натуралізму і художні шукання в «Бориславських оповіданнях» І. Франка. – Тернопіль, 1997. – 65 с. 23. Франко І. З останніх десятиліть ХІХ віку // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1984. – Т. 41. 24. Шубин Э.А. О национальном своеобразии русского рассказа // Русский советский рассказ. Очерки истории жанра / Под ред. проф. В.А. Ковалева. – Л.: Наука, 1970. – С. 5-43.

Тетяна Шестопалова,
к. філол. наук, докторант

КОНСТРУКТ ІСТОРІЇ ЛІТЕРАТУРИ В НАУКОВО-КРИТИЧНІЙ ДУМЦІ Ю.ЛАВРІНЕНКА

У статті з'ясовано основні етапи діяльності Ю. Лавріненка в аспекті його професійного інтересу до історії вітчизняної літератури як важливої царини розбудови національної науки в еміграції. Зокрема, авторка виділяє редакторську практику цього діяча, працю над антологією «Розстріляне відродження» та підготовку до створення синтетичної праці з історії української культури та літератури.

Ключові слова: персональний архів, історія літератури, необароко.

В статье определены основные этапы деятельности Ю. Лавриненко в аспекте его профессионального интереса к истории отечественной литературы как важной отрасли развития национальной науки в эмиграции. В частности, автор выделяет редакторскую практику этого деятеля, работу над антологией «Расстрелянное возрождение» и подготовку к созданию синтетического труда по истории украинской культуры и литературы.

Ключевые слова: персональный архив, история литературы, необарокко.

In the article the basic stages of activity of J. lawrynenko are certain in the aspect of his professional interest to history of native literature as important part of development of national science in emigration. In particular, an author selects editorial practice of this figure, prosecution of